

2017-03-01

Socialnämnden

Dnr Son 2017/62

Förslag till politiker - "Evidensbaserade, opartiska och rättssäkra utredningar inom socialtjänst och familjerätt"

Förslag till beslut

Socialförvaltningens förslag till socialnämnden

Socialnämnden beslutar att avstyrka förslaget då metodutveckling och kvalitetssäkring redan ingår i socialnämndens lagstadgade uppdrag. Strävan efter att nämndens insatser är grundade på opartisk och rättssäker grund är en självklarhet.

Ärendet i korthet

Ett förslag till politiker har inkommit till socialnämnden i Järfälla. Förslagställaren önskar att utredningsmetodik som används vid barn-, ungdoms- och familjerättsliga utredningar ska vara evidensbaserad, opartisk och rättssäker. Förslagsställaren skriver också att socialtjänsten och familjerätten inte följer lagen. Socialförvaltningen strävar alltid efter att bygga sina utredningar på bästa tillgängliga kunskap, att vara opartisk och rättssäker. Därför är socialförvaltningens förslag till nämnden att avstyrka förslaget.

Handlingar

1. Socialförvaltningens tjänsteskrivelse 2017-03-01
2. Förslag till politiker "Evidensbaserade, opartiska och rättssäkra utredningar inom socialtjänst och familjerätt".

Bakgrund

Som en bakgrund till förslaget sägs det att de utredningar som idag genomförs inte är evidensbaserade, att de är partiska och att de inte är rättssäkra.

Överväganden och analys

Det är socialnämndens skyldighet att verka för att barn och unga växer upp under trygga och goda förhållanden. Detta regleras av lagstiftning och av myndigheters föreskrifter och allmänna råd. Socialtjänstens arbete ska också baseras på vetenskap och beprövad erfarenhet. Detta kallas för Evidensbaserad praktik (EBP) och är ett förfarande där barnets och vårdnadshavarens erfarenhet och önskemål i kombination med socialsekreterarens erfarenhet, kompetens och bästa vetenskapliga kunskap i det kontextuella sammanhanget, tillsammans leder till beslut om lämpliga insatser.

Evidensbaserad praktik är alltså något annat än enbart användandet av evidensbaserade metoder. Att arbeta enligt EBP i barnärenden kompliceras bland annat av att barnets behov och önskemål och vårdnadshavares önskemål ibland inte sammanfaller med varandra eller med den bedömning som socialtjänsten gör, då behöver detta synliggöras i utredningen.

Det har de senaste decennierna skett stora förändringar i den sociala barn- och ungdomsvården med större krav på dokumentation för att öka rättssäkerheten och ett ökat fokus på barnets ställning i lagstiftningen. Centralt för att rätt beslut ska kunna fattas runt ett barn är utredningsförfarandet. Syftet med en barnavårdsutredning är att socialnämnden, i samarbete med vårdnadshavare och barn, ska klargöra barnets situation och behov. Ytterligare syften är att när det är befogat föreslå insatser samt att ge socialnämnden ett tillförlitligt beslutsunderlag. I socialtjänstlagen (SoL) står att socialnämnden utan dröjsmål ska inleda utredning av vad som genom ansökan, anmälan eller på annat sätt har kommit till nämndens kännedom och som kan föranleda åtgärd av nämnden (11 kap. 1 § SoL).

Utredningsarbete kring barn och unga är ofta svårt och komplext. För att tillgodose kraven på kvalitet och kompetens gällande uppdraget regleras i SoL 3 kap. 3 § att den som självständigt handlägger barn- och ungdomsärenden som innefattar bedömning av om utredning ska inledas och/eller bedriver utredningsarbetet, ska ha avlagt socionomexamen eller annan relevant examen på högskolenivå. Socialnämnden ansvarar också för att handläggaren har tillräcklig erfarenhet för uppgiften. I Järfälla arbetar vi med stöd av handläggnings- och dokumentationssystemet Barns behov i centrum (BBIC). Systemet är utvecklat av Socialstyrelsen till stöd för hela processen, från att ett barn/ungdom aktualiseras till det att en eventuell insats är avslutad.

Familjerätten handlägger flera olika typer av utredningar som föräldraskapsutredningar, adoptionsutredningar och utredningar gällande vårdnad, boende och umgänge. Utredningar gällande vårdnad, boende och umgänge görs av socialnämnden på uppdrag av domstolen. Det är också domstolen som ska ta ställning till vad som är bäst för barnet även om utredarens bedömning och slutsatser normalt sett är av stor betydelse för domstolens bedömning.

Även om en utredning genomförs i samverkan med vårdnadshavare och barnet händer det att en part är missnöjd med de slutsatser eller förslag till beslut som en utredning har lett till. I de fall ett beslut har gått emot den beslutet angår kan denne överklaga beslutet till Förvaltningsrätten och få sin sak prövad. Tingsrättens beslut i vårdnads- boende och umgängesärenden går att överklaga på sedvanligt sätt till hovrätten.

Järfällas socialtjänst arbetar med många olika åtgärder för att utredningarna ska vara rättsäkra och beskriva barnets situation och behov på ett tillförlitligt sätt. Detta arbete inkluderar användande av bedömningsinstrument när det är relevant, kontinuerligt arbete med rutiner och riktlinjer, ärendegenomgångar för stöd i handläggningen, mentorer för nyanställda och fortbildning av handläggare.

Tillsynsmyndighet över socialtjänsten är Inspektionen för vård och omsorg (IVO) dit kan man vända sig om man anser att det finns allvarliga brister eller

missförhållanden i socialtjänstens verksamheter. Det går också att göra en JO-anmälan om man anser sig felaktigt behandlad av en myndighet eller en tjänsteman.

Barnkonsekvensanalys

Beslutet berör barn då förslaget bland annat handlar om utredningar angående barns situation och möjliga behov. Beslutet att avstyrka förslaget bedöms dock inte påverka barns och ungas bästa då socialtjänsten redan strävar efter att göra rättssäkra, opartiska utredningar och bedömningar där barnets bästa särskilt beaktas, vilket är reglerat i lag (SoL 1 kap. 2 §). Det är också verksamhetens ambition att följa forskningsläget för att kunna arbeta efter bästa möjliga vetenskapliga evidens. Barn och unga har inte deltagit i processen kring denna skrivelse.

Slutsatser

Socialnämnden beslutar att avstyrka förslaget då metodutveckling och kvalitetssäkring redan ingår i socialnämndens lagstadgade uppdrag.

Stefan Lidsten
t.f. Socialdirektör

Lotta Erlandsson
Avdelningschef

Expedieras
Stefan Lidsten
Johan Bergman
Lotta Erlandsson
Madelaine Grimstedt
Diariet